

C267 – OND30

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2007-2008

29 mei 2008

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING, WETENSCHAP EN INNOVATIE

INHOUD

- Vraag om uitleg van mevrouw Monica Van Kerrebroeck tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over methodescholen in het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap 1
- Vraag om uitleg van mevrouw Stern Demeulenaere tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de vzw Islam Vlaanderen als erkende instantie bevoegd voor de inspectie op de islamitische godsdienst in het onderwijs 2

Waarnemend voorzitter: de heer Dirk De Cock

Vraag om uitleg van mevrouw Monica Van Kerrebroeck tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over methodescholen in het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap

De voorzitter: Mevrouw Van Kerrebroeck heeft het woord.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, op 14 mei 2008 konden we in de pers lezen dat in Hasselt op dit moment alles wordt voorbereid om in september 2009 te kunnen starten met de eerste volwaardige daltonschool in België. Tot nog toe had alleen een Gentse stedelijke basisschool een daltonafdeling. De Hasseltse daltonschool behoort tot het GO!.

Ook op 14 mei werden we uitgenodigd voor de slothapening 'Geëngageerd! Wij gaan ervoor'. Het methode-onderwijs van het GO! werd in de kijker gezet in Oostende op 25 mei. Daarbij werd vermeld dat 7080 leerlingen en 550 leerkrachten betrokken zijn bij de methodescholen van het GO!.

In de Grondwet staat dat de Vlaamse Gemeenschap de keuzevrijheid van de ouders waarborgt en neutraal onderwijs inricht. Bij bijzonder decreet heeft de Vlaamse Gemeenschap haar eigen opdracht om neutraal onderwijs aan te bieden gedelegeerd aan autonome organen. Voor het basis-, het secundair, het volwassenen- en het deeltijds kunstonderwijs is die opdracht toevertrouwd aan de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs.

Is het feit dat een school van het GO! een methodeschool is, te verenigen met de decretale verplichting voor het GO! om ervoor te zorgen dat alle scholen vrijekeuzescholen zijn? Ze moeten dus toegankelijk zijn voor iedereen, ongeacht de 'methodische' voorkeur van de ouders.

Als dat verenigbaar is, krijgt het GO! dan voor de kinderen in de methodescholen meer werkingsmiddelen wegens die vrijekeuzeverplichting?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Het gemeenschapsonderwijs draagt de grondwettelijke plicht om neutraal onderwijs aan te bieden in het Nederlandse taalgebied en

het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. Artikel 24, paragraaf 1, tweede en derde lid van de Grondwet is daarvan de basis: "De gemeenschap waarborgt de keuzevrijheid van de ouders. De gemeenschap richt neutraal onderwijs in. De neutraliteit houdt onder meer in, de eerbied voor de filosofische, ideologische of godsdienstige opvattingen van de ouders en de leerlingen."

Door gebruik te maken van artikel 24, paragraaf 2 van de Grondwet heeft de Vlaamse Gemeenschap bij bijzonder decreet haar eigen opdracht om neutraal onderwijs aan te bieden gedelegeerd aan autonome organen.

Voor het basisonderwijs, het secundair onderwijs, het volwassenenonderwijs en het deeltijds kunstonderwijs is deze opdracht thans toevertrouwd aan de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs. Ik citeer verder: "De scholen ingericht door openbare besturen bieden, tot het einde van de leerplicht, de keuze aan tussen onderricht in een der erkende godsdiensten en de niet-confessionele zedenleer."

Er zijn momenteel zes erkende godsdiensten: anglicaanse, islamitische, israëlitische, katholieke, orthodoxe, en protestants-evangelische. Personen die omwille van hun religieuze of morele overtuiging bezwaren hebben tegen het volgen van een van de aangeboden cursussen, kunnen een vrijstelling krijgen. Voor zover deze school voldoet aan haar decretale opdracht en dus deze verschillende godsdiensten aanbiedt, mag zij haar eigen pedagogische methode kiezen.

De onderwijswetgeving stelt dat onderwijsinrichters vrij zijn op het vlak van pedagogische methodes. De opdracht van de school is om ervoor te zorgen dat de kinderen de eindtermen bereiken. Op zich speelt de door de school gehanteerde methode dan geen rol. Het al of niet 'methodisch' zijn van de school heeft niets te maken met het vrijekeuzekarakter van de school.

Het gemeenschapsonderwijs krijgt ook voor dergelijke scholen de 3 percent middelen die ingevolge de vrijekeuzeverplichting zullen worden toegekend.

De voorzitter: Mevrouw Van Kerrebroeck heeft het woord.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Ik betwist dat de pedagogische methode vrij van ideologie en neutraal is. Ik denk dat heel wat methodes juist niet ideologisch vrij zijn. Ze geven hun eigen inkleuring. Daarom betwist ik ook uw antwoord.

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Mevrouw Van Kerrebroeck, ik ben het met u eens dat bepaalde onderwijsmethodes niet waardenvrij zijn. Er is echter een verschil tussen waardenvrij en levensbeschouwelijk neutraal. Een opvoedkundige methode, ook het traditionele aanbod in het gemeenschapsonderwijs, is nooit vrij van waarden.

Die waarden worden trouwens grotendeels vertaald in de opdrachten die wij in de decreten vastleggen. Het daltononderwijs is niet waardenvrij. Ik kan me echter voorstellen dat men in elke onderwijsmethode een pluralistische levensbeschouwelijke openheid kan hanteren. Ik zie de tegenstelling niet.

De voorzitter: De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, dit is een heel boeiende discussie, die kan worden gesitueerd op een breuklijn tussen enerzijds neutraliteit, een invulling die we kennen in het vrije onderwijs en dergelijke, en anderzijds de onderwijsmethode die aangewend wordt. Ik ken ook scholen uit het gemeenschapsonderwijs die het freinet-systeem volgen. Je hebt dat dus op alle mogelijke manieren. Ik denk niet dat dat haaks staat op de invulling van het gemeenschapsonderwijs.

De voorzitter: Mevrouw Libert heeft het woord.

Mevrouw Laurence Libert: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik wil mij aansluiten bij de twee laatste sprekers. Ik ken het daltononderwijs goed, omdat er een daltonschool is in Hasselt en omdat ik mij daar achter geschaard heb. Ik geloof in dergelijke scholen, omdat ze pluralistisch zijn, maar ook omdat ze het onderwijs benaderen vanuit een meer creatieve kijk.

Er is de eigen inbreng van de leerlingen, en de leerlingen zijn ook zelf verantwoordelijk voor hun daden. Op die manier inspireert men de leerlingen al op jonge leeftijd om zelf verantwoordelijkheden te nemen en kan men via projecten het onderwijs instrueren.

Dat staat helemaal los van filosofische overtuigingen. Het draait enkel om de omgang met het kind en hoe men het kind de beste leermethodes kan meegeven. De daltonschool heeft haar eigen idee, de freinetschool heeft een ander idee, het algemeen onderwijs heeft nog een ander idee. Elk idee moet tot zijn recht komen, los van een of andere filosofische overtuiging.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Stern Demeulenaere tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de vzw Islam Vlaanderen als erkende instantie bevoegd voor de inspectie op de islamitische godsdienst in het onderwijs

De voorzitter: Mevrouw Demeulenaere heeft het woord.

Mevrouw Stern Demeulenaere: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, met de goedkeuring van het decreet van 1 december 1993 betreffende de inspectie en de begeleiding van de levensbeschouwelijke vakken werden duidelijke regels vastgelegd voor de inspectie en de begeleiding van iedere erkende godsdienst en voor de inspectie en begeleiding van de niet-confessionele zedenleer.

In artikel 5 van het decreet staat dat per erkende godsdienst en voor de niet-confessionele gemeenschap slecht één instantie of één vereniging, erkend door de Vlaamse Regering, kan instaan voor de uitvoering van de in het decreet ingeschreven opdrachten.

Die erkende instanties bepalen de werking van de inspectie en de begeleiding van de betrokken godsdiensten en van de niet-confessionele zedenleer. Daaronder wordt onder meer verstaan: het voorstellen van de ambtsgebieden van de leden van de inspectie en begeleiding; het bepalen van het onderwijsniveau en de onderwijsvorm waarop de leden van de inspectie en hun begeleiding hun inspectie- en begeleidingsopdrachten uitvoeren; het bepalen van de wijze waarop de inspectie- en begeleidingsopdrachten worden uitgevoerd; het bepalen van de beroepsbekwaamheden en van de pedagogische bekwaamheid van de betrokken leden van de inspectie en begeleiding; het organiseren van bijscholing voor de leden van de inspectie en begeleiding en het opstellen van leerplannen.

Voor de islamitische godsdienst werd per ministerieel besluit van 23 september 2002 de vzw Islam Vlaanderen voor deze taak erkend voor een periode van vijf jaar, met ingang van 1 juli 2002. Die periode van vijf jaar is inmiddels verstreken. Daarom had ik hier graag enkele vragen over gesteld.

Mijnheer de minister, hoe zit het vandaag met de erkenning van een bevoegde instantie voor de islamitische godsdienst? De termijn van vijf jaar is immers op 1 juli 2007 verstreken. Werden de werking en de correcte naleving van de in het decreet vooropgestelde opdrachten door vzw Islam Vlaanderen in de loop van die vijf jaar of na afloop van die vijf jaar geëvalueerd? Zo ja, wat zijn de bevindingen? Zo neen, wordt er nog een evaluatie gepland? Zo neen, waarom niet?

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik wil in het verlengde van deze vragen het probleem van de inspectie aankaarten. Vandaag beschikt men nog altijd over evenveel inspecteurs als jaren geleden, terwijl het aantal leerkrachten en scholen die geïnspecteerd moet worden, bijna verdubbeld is. Ook het aantal kinderen dat islamonderwijs volgt, is sterk toegenomen.

Een evaluatie van de vzw Islam Vlaanderen is prima, maar men moet tezelfdertijd rekening houden met nieuwe behoeften. Als men verwacht dat er op een degelijke manier wordt geïnspecteerd, dan moet er ook voor voldoende mankracht worden gezorgd, anders kan een kwalitatieve inspectie onmogelijk worden gegarandeerd.

Ik geef u enkele cijfers. Bij de start had men het over 3 inspecteurs voor 226 islamleerkrachten. Op dit moment hebben we 540 leerkrachten, en nog altijd maar 3 inspecteurs. In het begin werd er les gegeven in 558 scholen, op dit moment gaat het al om meer dan 1000 scholen.

De omvang van de inspectie die moet gebeuren, is veel groter geworden, maar de beschikbare mankracht is dezelfde gebleven. Dat moet mijns inziens mee in overweging worden genomen.

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, ik wil mij aansluiten bij mevrouw Demeulenaere, die terecht stelt dat de termijn verstreken is in 2007. Bovendien was de moslimexecutieve, die in de tussenperiode als overkoepelend orgaan de leemte eventueel zou kunnen opvullen, tijdens die periode buiten werking gesteld. Ook dat leverde dus een probleem op.

Tot slot wil ik nog even verwijzen naar een aantal mails die we allicht allemaal hebben gekregen. In die mails wordt ons uitdrukkelijk gevraagd afstand te nemen van de vzw Islam Vlaanderen. We mogen die vzw blijkbaar niet langer als een gesprekspartner inzake het islamonderwijs in Vlaanderen beschouwen.

Ik wil de minister dan ook met nadruk vragen deze zaak zo snel mogelijk op punt te stellen. We moeten, al dan niet met behulp van meer inspecteurs, nagaan of het islamonderwijs wordt gegeven volgens de vereisten die we aan het Vlaams onderwijs stellen.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, de werking van de inspectie en de begeleiding van de niet-confessionele zedenleer en van de godsdiensten,

in dit geval van de islamitische godsdienst, wordt door het decreet van 1 december 1993 geregeld. Dit decreet bepaalt dat voor elke godsdienst slechts één instantie kan worden erkend.

De administratie heeft de moslimexecutieve gevraagd te bepalen welke vzw ze als bevoegde inspectiedienst erkend wilde zien. De moslimexecutieve heeft destijds de vzw Islam Vlaanderen voorgedragen. Deze vzw is voor een eerste periode van vijf jaar met de inspectietaken belast. Na afloop van de eerste werkingsperiode heeft de moslimexecutieve de administratie meegedeeld dat ze diezelfde vzw, inmiddels tot vzw Islamonderwijs Vlaanderen omgedoopt, opnieuw als te erkennen instantie wilde voordragen.

Vlak nadien zijn binnen de moslimexecutieve interne problemen opgedoken en is de samenstelling grondig gewijzigd. Die gewijzigde samenstelling heeft er onrechtstreeks toe geleid dat de werking van de vzw Islamonderwijs Vlaanderen niet langer met de eigen statuten overeenstemt. Alle leden van de raad van bestuur moeten immers eveneens lid van de moslimexecutieve zijn. Ingevolge de wijziging van de samenstelling van de moslimexecutieve is dat nu niet langer het geval.

Om die reden heeft mijn administratie eind mei 2008 een nieuw overleg met de voorzitter van de vzw Islamonderwijs Vlaanderen gepland. Dat overleg moet uitwijzen of de statuten of de samenstelling van de raad van bestuur zullen worden aangepast, of de vzw de inspectietaken op zich wil blijven nemen en of de vzw nog steeds door het nieuwe bestuur van de moslimexecutieve wordt gedragen. Na dit overleg zal de nieuwe erkenning, van de vzw Islamonderwijs Vlaanderen of van een andere instantie, zo snel mogelijk van start gaan. Het is bijgevolg niet mogelijk vandaag al over te gaan tot de nieuwe erkenning van een instantie die bevoegd is voor de organisatie van het toezicht op de inspectie. Hiervoor hebben we nog onvoldoende duidelijkheid.

Aangezien de inspecteurs destijds rechtsgeldig door de vzw Islam Vlaanderen zijn aangesteld, worden vandaag geen praktische problemen ondervonden. De inspecteurs kunnen hun taken gewoon verder blijven uitvoeren.

Er is geen reglementaire bepaling die in een evaluatie van de erkende instanties voorziet. Het decreet van 1993 bepaalt wel dat de administratieve leiding en begeleiding van de levensbeschouwelijke inspectie door de coördinerende inspecteur-generaal van de onderwijsinspectie wordt waargenomen. Het behoort tot zijn opdracht als administratief leidinggevende om erop toe te zien dat de werking van de levensbeschouwelijke inspectie en begeleiding conform de decretale bepalingen verloopt. De coördinerende inspecteur-generaal heeft in de loop van de voorbije

jaren geregeld overleg gevoerd met de inspecteurs-adviseurs voor de islamitische godsdienst en met leden van de vzw Islam Vlaanderen. Uit deze contacten is gebleken dat de werking van de erkende instantie voor het islamonderwijs correct verloopt. Deze werkwijze verklaart waarom de erkende instantie nog niet apart is geëvalueerd. Deze werkwijze wordt trouwens ook ten aanzien van de erkende vereniging voor de niet-confessionele zedenleer en ten aanzien van de erkende instanties voor de andere godsdiensten gevolgd.

De voorzitter: Mevrouw Demeulenaere heeft het woord.

Mevrouw Stern Demeulenaere: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Hoewel een evaluatie niet decretaal is bepaald, is de samenstelling van de moslimexecutieve sterk gewijzigd. Dat kan erop wijzen dat de werking op een of andere manier spaak is gelopen. Dat vraagt op zich al om een bepaalde vorm van evaluatie.

De heer Sannen heeft opgemerkt dat het aantal inspecteurs in de loop der jaren zo goed als status quo is gebleven. Het gaat hier om een taak die aan die instantie is toebedeeld. Misschien kan hier een oorzaak of een gevolg worden gevonden. Het kan ook aan de werking liggen. Indien een en ander is veranderd of indien de samenstelling is gewijzigd, lijkt het me aangewezen dit alles van nabij te bekijken. We moeten nagaan of alles goed verloopt. Ik denk dat de werking niet zo probleemloos verloopt als wordt aangegeven. Ik denk hierbij onder meer aan de ondersteuning. Mij lijkt het belangrijk bepaalde stromingen uit het onderwijs te weren. Dat kan gevoelig liggen.

Mijnheer de minister, ik dring erop aan de werking van die vzw nader te onderzoeken. Op die manier moeten we nieuwe inzichten in die werking verwerven. Aangezien het om vrij nieuwe materie gaat, verdient dit onze aandacht.

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Ik denk dat het altijd een goede zaak is de zaken van nabij te bekijken. Ik denk ook dat deze vzw weer op orde moet worden gesteld.

De vzw is een soort Vlaams vehikel voor de moslimexecutieve om de organisatie van de controle op het islamonderwijs in Vlaanderen te helpen organiseren en te bewaken. Dat is bij het opstarten van de vzw steeds het eerste principe geweest. We mogen dat principe nooit loslaten. Elke wijziging van de samenstelling moet in overleg met de moslimexecutieve gebeuren.

De moslimexecutieve is recent weer samengesteld en is opnieuw met de eigen werking van start gegaan. Ik zie op dit moment geen enkele reden waarom we zouden

afstappen van het principe dat de leden van de vzw lid moeten zijn van de executieve. Dat zou leiden tot verschillende gesprekspartners voor het islamonderwijs. Net zoals voor de andere godsdiensten valt het bestuurlijke samen met de controle op het levensbeschouwelijke of religieuze vak. Denk aan de bisschoppen of het centrale orgaan van de protestanten. Dat moet onlosmakelijk met elkaar verbonden blijven.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
